

Delegacija slovenske manjšine na uradnem obisku v Ljubljani

Predsednik slovenske vlade, Stane Kavčič, je v ponedeljek, 21. t. m., sprejel na uradnem obisku v Ljubljani delegacijo slovenske narodne skupnosti v Italiji. V delegaciji, ki jo je sestavljalo 22 članov, so bili predstavniki Slovenske skupnosti in v njej včlanjenih organizacij ter predstavniki Slovenske kulturno-gospodarske zveze, tako da so bili v njej zastopani Slovenci iz vseh pokrajin, kjer živi naša manjšina.

Predsednika Kavčiča in njegove sodelavce je v imenu delegacije pozdravil deželni svetovavec Drago Stoka, ki je dejal:

»Stejem si v veliko čast, da Vas lahko v imenu vseh članov naše delegacije iskreno pozdravim ob priliki prvega uradnega obiska predstavnikov slovenske narodne manjšine pri slovenski vladi v Ljubljani. Naj mi bo dovoljeno takoj v začetku povedati, da se nam zdi ta dogodek zelo važen! Važen je zato, ker pomeni korak naprej v odnosih med nami in matično domovino, važen pa je tudi za učvrstitev enotnosti med najbolj živimi udi slovenske narodne skupnosti v Italiji, delujočimi v obeh organizacijah, zastopanih v naši delegaciji. Zato se Vam hvaležno zahvaljujemo za vabilo, ki je omogočilo naše srečanje.

Živimo v italijanski republiki. Kot Slovenci pa imamo pravico do stikov z našim matičnim narodom, ki ga predstavlja vlada.

Prišli smo, gospod predsednik, da Vas in preko Vas vse slovenske brate pozdravim, se zahvalimo za zanimanje, ki ga kaže za nas matična domovina neposredno in v mednarodnih odnosih, da Vas seznanimo z našim sedanjim položajem in raznimi odprtimi ter nerešenimi vprašanji, težavami, pa tudi uspehi, ter Vas prosimo za nadaljnjo pomoč v obliki in načinu, ki sta v danih okoliščinah primerna ter možna.

Zdaj prosimo, dovolite, gospod predsednik, da se Vam predstavimo. Našo delegacijo sestavljajo Slovenska skupnost, Slovenska kulturno gospodarska zveza in zastopstvo goriških Slovencev.

Slovenska skupnost je politična organizacija, ki delno zaradi svojega notranjega organizacijskega ustroja, še bolj ipa zaradi svojega pretežno narodnoobrambnega značaja ne spada med politične stranke klasičnega tipa. Družiti hoče vse tiste, ki so prepričani, da moremo biti Slovenci v Italiji polnopravno priznani kot narodna manjšina z njuno posledico, da ima naša narodna individualnost vse attribute, ki ji gredo kot pravni osebi, torej tudi lastno narodno zastopstvo in politično predstavnštvo. Poleg tega seveda slovenska skupnost s kar se da naprednih pozicij spremlja tudi razvoj našega socialnega, kulturnega in javnega življenja.

Slovenska kulturno gospodarska zveza je manjšinska in narodnoobrambna organizacija, ki se v svojem izvoru sklicuje na tradicije narodnoosvo-

bodilnega boja in usmerja svojo dejavnost na dve strani. Kot zveza kulturnih, strokovno-gospodarskih in podpornih organizacij koordinira in pomaga, da članice uspešneje opravljajo svojo prosvetiteljsko in narodnoobrambno vlogo med Slovenci v Italiji. Kot povezovalka organizacij je učinkovitejši glasnik njihovih številnih članov o vseh stvareh, ki zadevajo slovensko manjšino, predvsem glede teženj in zahtev, da Slovenci postanemo narodnostno enakopravni državljani v italijanski republiki.

Goriško zastopstvo Vam bo podalo sliko o takojšnjem položaju, kar bosta storila tudi člana delegacije iz Beneške Slovenije in Kanalske doline za svoji področji.

Omenil sem, da je to naš prvi obisk pri slovenski vladi. Dodam naj, da je to naš prvi skupen obisk. Prepričani smo, da je za doseg naših pravic potrebno čim tesnejše sodelovanje vseh slovenskih sil v Italiji. Doslej smo že večkrat enotno nastopali, ko je šlo za kakšno važno skupno zadevo. Mislim, da se v dobi večje odprtosti in dialoga obetajo boljši časi tudi našemu sodelovanju.

Biti moramo kar se da enotni in moramo v prvi vrsti sami napeti vse sile za naš obstoj, ohranitev in razvoj, kakor tudi za doseg naših pravic in zaščito naših interesov. Toda naše sile segajo, do koder pač segajo. Sami ne zmoremo vsega. Zato se obračamo na matično domovino in

zato smo danes tu. Izhajamo iz prepričanja, da Slovenija je in mora biti enotni kulturni prostor, ki ga državne meje ne smejo in ne morejo razbiti. Pri izgrajevanju enotnega kulturnega prostora se matična domovina in njena narodna manjšina medsebojno dopolnjujeta. Že na osnovi pravic človeka ima matična domovina pri izgrajevanju enotnega kulturnega prostora pravico in dolžnost, da svoji manjšini pomaga. V našem primeru lahko gremo še dalje in rečemo, da je slovenska narodna manjšina v Italiji most med obema civilizacijama. Čim bolj se slovenska manjšina krepi pomočjo matične domovine, tem lažje opravlja vlogo mostu med slovenskim in italijanskim ljudstvom.

Ko izrekamo zadovoljstvo, da je Jugoslavija s politiko odprth meja in dobrih sosednih odnosov že izboljšala ozračje, da lažje dihamo tudi mi, naj mi bo dovoljeno izreči splošno željo, da bi nam slovenska vlada v bodoče še bolj stala ob strani bodisi neposredno bodisi v okviru splošne jugoslovansko-italijanske politike, v okviru mednarodnih obveznosti, odnosno dogovorov, zlasti londonskega Sporazuma.

V tem duhu in s temi željami Vas, gospod predsednik, še enkrat lepo pozdravljam, se zahvaljujem za zanimanje, ki nam ga izkazuje s tem sprejemom ter izrekam upravičeno upanje, da bo to srečanje za obe strani uspešno in zadovoljivo ter bo odprlo pot za nova podobna srečanja.

Vsebinsko bogata izvajanja predsednika Kavčiča

Po daljših intervencijah Borisa Raceta in Dušana Cerneta, ki sta v imenu SKGZ, oziroma Slovenske skupnosti orisala sedanjí položaj slovenske narodne manjšine v Italiji, in po krajših poročilih Izidorja Predana, Ivana Prinčiča, Petra Sancina, Rafka Dolharja in Marjana Bajca, ki so govorili o specifičnih problemih Slovencev v Beneški Sloveniji, na Goriškem, v Kanalski dolini in na Tržaškem, je imel izredno zanimiv in vsebinsko bogat govor predsednik Izvršnega sveta SRS Stane Kavčič.

Potem ko je izrazil zadovoljstvo slovenske vlade, da lahko pozdravi tako številno in kvalificirano odposlanstvo Slovencev, ki žive v Italiji, je poudaril, da sta za slovenski narod v tem stoletju značilni predvsem dve dejstvi: 1. nenehna zavzetost za afirmacijo njegove narodne zavesti, ki se razvija v nepretrganem ritmu, in 2. težnja k socializaciji. Ko je govoril o tem drugem pojavu, je naglasil, da nima v mislih socializacije v smislu ekskluzivnosti določene ideologije, niti v smislu diktature proletariata, temveč misli s tem na ureditev takšnih družbenih in medčloveških odnosov, ki o-

mogoča preko svobodne in demokratične konfrontacije mnenj in stališč najboljšo afirmacijo in zaščito pravic in koristi delovnih ljudi ter nenehno izpopolnjevanje osebnosti vsakega posameznika.

Iz ugotovitve teh dveh dejstev — je nadaljeval predsednik Kavčič — izhaja interes za slovenstvo, od tod skrb in zanimanje političnega vodstva slovenskega naroda tudi za usodo Slovencev izven meja njihove matične domovine. Ta skrb je bila in je izven diskusije ter je za vodstvo slovenskega naroda političen imperativ. Pri tem nastaja samo vprašanje, kako naj se ta skrb dejansko uresniči.

Tu imamo — je poudaril Stane Kavčič — dve alternativni: ali pot diplomatske dejavnosti, ki se odraža predvsem v pošiljanju ostrih diplomatskih not, ali pa pot koeksistence, ublaževanja meddržavnih odnosov ter ustvarjanja ozračja medsebojnega zaupanja. Preizkušeni sta bili obe poti, a stvarnost je pokazala, da je druga pot za vse najboljša, kar izhaja tudi iz izjav samih manjšinskih predstavnikov. Nesprejemljiva

(Nadaljevanje na 4. strani)

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 27. oktobra, ob: 8.30 Kmetijska odaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.15 Poslušali boste; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Oddaja za najmlajše. Addamiano Berlieri »Michelangelo Buonarroti«. Prev. D. Kraševac. Radijski oder vodi Lombard; 11.50 Ringaraja za naše malčke; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.30 Telloli De Marchi »Balada iz '99 let«. Prev. Komac. R.O., režija Peterlin; 17.30 Beseda in glasba, pripravlja Ban; 18.30 Vesel: »Kino, včeraj in danes«; 18.45 Operetne melodije; 19.15 Sedem dni v svetu; 20.00 Sport; 20.30 Pod farnim zvonom župne cerkve v Sv. Križu; 21.00 Semeni plošče.

♦ PONEDELJEK, 28. oktobra, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 Wolmerjev ansambel; 12.10 Kalan »Pomenek s poslušavkami«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce; Car glasbenih umetnin; 17.35 Vaše čtivo; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Zbor »A. Illersberg« iz Trsta; 19.10 »Odvetni« za vsakogar; 19.20 Motivi, ki vam ugajajo; 20.00 Sportna tribuna; 20.35 Seštanek s Fansi; 21.05 Zgodbe prve svetovne vojne; J. Tavčar »Riccardo Bacchelli«; 22.00 Slovenski solisti. Trio Lorenz. Ramovš: Kontrasti; Martinu: 5 skladb za trio; 22.20 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 29. oktobra, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 Harmonika Jacques; 12.00 Pod farnim zvonom župne cerkve v Sv. Križu; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Lavrenčičev kvartet; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Koncertisti naše dežele; 18.50 Južnoameriški ritmi; 19.10 Cankarjeve črtice »O preščah«; 19.20 Priljubljene melodije; 19.45 Zbor »V. Mirk« s Proseka in Kontovela vodi Ota; 20.00 Sport; 20.35 Prokofjev: Igravec, opera v 4 dej. V odmoru (21.10) Pertot »Pogled za kulise«.

♦ SREDA, 30. oktobra, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.10 Brali smo za vas; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst; 17.35 Ne vse, toda o vsem; 17.55 Moj prosti čas; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Zborovske skladbe I. Grbca; 19.10 Lupinc »Higiena in zdravje«; 19.15 Prijetne melodije; 20.00 Sport.

♦ CETREK, 31. oktobra, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 Zbrane melodije; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Klavirski duo Russo-Safred; 17.20 Za mlade poslušavce: Razkušane pesmi; 17.35 Moj prosti čas; 17.55 Kako in zakaj; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Sodobni slovenski skladatelji. Srebotnjak: Ekstaza smrti, kantata. Sim. orkester in kom. zbor Ljubljanske radio-televizije vodi Hubad. Solist bar. Vremšak; 19.10 Pisani balončki; 20.00 Sport. 20.35 Ohoka »Adashi-no«. Radijska drama. Prev. Jeza.

♦ PETEK, 1. novembra, ob: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.50 Liszt: Sv. Frančišek Asiški pridiguje pticam, za klavir; 10.30 Komorni koncert. Forstner: Serenada za pih. trio. Bozza: Italijanska fantazija za klar. in klavir. Sivice: 3 ženske pesmi za sopr. in klavir. Merku: Poškova smrt za sopr. in klavir. Oster: Pih. trio. Izvajajo: Ljubljanski pihalni trio, klarinetist Karlin, sopr. Bratuž-Kacijan in pianist Sivice; 11.15 Saksida »Znamenje na razpotju«. Mladinska igra; 12.20 Za vsakogar nekaj; 14.45 Glasba iz filmov »Ben-Hur« in »Exodus«; 16.00 Calvin »Tako bomo odšli«. Enojedinka; 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri; 17.35 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Glasba za kitaro; 19.45 »Berl, berl rožmarin zeleni«.

♦ SOBOTA, 2. novembra, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 Skladbe za čembalo; 12.10 Jeza »Tisti dan«, novela; 12.25 Za vsakogar nekaj; 13.30 Baročne sonate; 16.45 Otrokov pravljicni svet; Žerjal: »Materine solze«. Bere Kozlovič; 17.20 Dialog — Cerkev v sodobnem svetu; 17.30 Za mlade poslušavce: Od šolskega nastopa do koncerta; 17.45 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu; 18.00 Srepec poezije; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Zbor »J. Galus« iz Trsta vodi Vrabec; 19.10 »Družinski obzorik«; 20.00 Sport; 20.30 Teden v Italiji; 20.45 Perno Benedetti: Nekdanji sloviti procesi v Trstu (1) »Winckelmannova smrt«. Prev. Jevnikar.

Obujanje kesanja na Češkem

Slovaški pisatelj Mnačko, znan po tem, da je že v času Novotnyja nastopil za svobodo diskusije na Češkoslovaškem in to ne samo na kulturnem področju ter je iz protesta proti taki nesvobodi tudi prostovoljno zapustil domovino, kamor se je vrnil malo pred sovjetskim vdorom, je napisal knjigo o povojnih dogodkih v svoji državi. Neka nemška revija jo prinaša v ponatisu. V njej opozarja Mnačko zlasti na dejstvo, da so bili Čehi največ sami krivi, da je zavlada nad njimi stalinizem. Leta 1945 se je vsa Češkoslovaška navduševala za Ruse in dekleta so kar norela za ruskimi vojaki, v katerih so vsi videli osvoboditelje in slovanske brate. Gottwald sam je bil tisti, ki se je pomišljal in ni znal ali ni hotel izkoristiti priložnosti, da bi bil že tedaj uvedel stalinistično-komunistični režim. Morda se je preveč držal naukov leninizma-stalinizma, da je treba izvesti revolucijo, ne pa kar »prevzeti« oblast. Mogoče je sanjal o barikadah, na katerih naj bi iztrgal oblast »sovražnikom ljudstva«, kapitalistom, meščanom itd. Mnačko pa meni, da so bili leta 1945 celo kapitalisti in meščani za socializem, nekateri iz prepričanja, nekateri pa zato, ker so mislili, da se temu, glede na ljudsko razpoloženje, sploh ni mogoče izogniti, in so se še oni rajši pridružili socialistični struji.

Vendar se je Stalin držal sporazuma v Jalti, bodisi zato, ker je tako upošteval Beneša, ki je znal med vojno spretno manevrirati med Vzhodom in Zahodom, delno pa zato — meni Mnačko — ker mu še samemu ni bilo jasno, kakšno podobo naj zavzame vzhodna Evropa. Nekoliko pa morda zaradi tega, da bi preveč ne vznemiril režimov v Romuniji in na Madžarskem, ki še nista bila komunistična. Šele v začetku leta 1948 se je Gottwaldu ponudila priložnost za prevzem oblasti, toda te priložnosti ni izževal on. Znal jo je le izkoristiti, pri čemer pa mu je največ pripomogel Beneš s svojo neodločnostjo in politično nesposobnostjo. Beneš je bil tisti — piše Mnačko — ki dvakrat dokazal, da ni dorasel položaju, tisti, ki je dvakrat v krizi odpovedal: Namesto da bi bil kot predsednik republike po odstopu nekomunističnih ministrov prisilil Gottwalda kot predsednika vlade, da poda tudi on ostavko z vsemi ostalimi člani vlade, za kar je imel vso oblast, je podpisal odlok o rekonstrukciji vlade po Gottwaldovi želji. Tri mesece nato je moral odstopiti kot pred-

sednik republike in na njegovo mesto je prišel Gottwald. Zanimivo pa je, da je imel takrat Gottwald za seboj še velik del češkega ljudstva, zlasti v Pragi. Bil je približno tako priljubljen kakor je danes Dubček. Šele pozneje so se ljudem odprle oči. Sanjali so o paradižu pod Gottwaldom, kmalu pa so doživeli stalinistični pekel.

Najhujši so bili časi grozotnega odkrivanja »sovražnikov« in lažnih procesov. Na zatožni klopi so se znašli ljudje, ki so se borili za komunizem že v Španiji ali med vojno v Sovjetski zvezi ali v odporniškem gibanju. Kdor je bil med vojno v koncentracijskem taborišču, se je moral zagovarjati zato, ker je ostal živ, »ko pa je umrlo tam toliko tovarišev«. Tajna policija je postala najvišja oblast, zavlada je nad državo, vlado in partijo, sestavljali pa so jo patološki tipi, piše Mnačko. Zanimivo je, kot opozarja, da je bil Clementis tisti, ki je dal zamisel in pobudo za ustanovitev tajne policije, katere žrtev je postal končno tudi on in je končal na vislicah, po krivem obdolžen gromozanskih zločinov. Toda njegov resnični zločin, za katerega ni bil obsojen, pa je bil ta, da je ustanovil policijo, ki je preganjala nedolžne ljudi.

Vendar pa so tisti procesi zlomili tudi Gottwalda. Procese je prirejal na Stalinovo zahtevo, a sam je vedel, da so tisti ljudje, njegovi bivši prijatelji in sodelavci, nedolžni. Iz obupa in zaradi grizenja vesti je začel piti še bolj kot prej (pil je vedno rad, kot pripominja Mnačko) in se je v nekaj mesecih zapil do smrti.

K temu Mnačkovemu prikazovanju povojnega dogajanja na Češkem bi lahko dodali še to, da so Čehi s tem, da niso hoteli dati narodne avtonomije Sudetskimi Nemcem in Slovakom, sami izžvali nesrečo. Pahnili so Sudetske Nemce v roke skrajnejšem in povzročili intervencijo Hitlerjeve Nemčije kot matične države, ki se je čutila poklicana, da zaščiti svojo manjšino na Češkem, ki je štela nad tri milijone ljudi. Po drugi strani pa so si odtujili s svojim trdovratnim, slepim centralizmom in negiranjem slovaške narodne individualnosti tudi Slovake. Tako so se znašli v krizi osamljeni. Danes plačujejo Čehi, posebno mladina, za grehe in nesposobnost svojih nekdanjih voditeljev in za blodne sanjarije o asimilaciji Nemcev in Slovakov. To še enkrat potrjuje, kakšno odgovornost nosijo ljudje, ki se znajdejo v vodstvu narodov.

Ameriška podpora Jugoslaviji

V četrtek je prispel v Beograd ameriški podminister za zunanje zadeve Katzenbach. Z maršalom Titom je imel poldrugo uro dolg politični razgovor o mednarodnem položaju in o stanju Jugoslavije v meddržavnih odnosih še posebej. Beograjski časniki poudarjajo, da je ameriški predsednik Johnson podčrtal veliko zanimanje Združenih držav za neodvisnost, suverenost in gospodarski razvoj Jugoslavije. Razgovor spravljajo tudi v zvezo s prikritimi grožnjami Sovjetske zveze Jugoslaviji in o spretni Titovi zunanji politiki, ki si zna pomagati iz vsakega zapletljivega. Združene države ji bodo nakazale tudi novih sto milijonov dolarjev ali 60 milijard lir dolgoročnega posojila. O gospodarskih vprašanjih, tako pišejo ti listi, sta se razgovarjala Katzenbach in jugoslovanski namestnik prvega ministra Gligorov. Vsi pa stavijo ameriški obisk v Beogradu v zvezo z diktatorskimi odnosi Moskve do

Češkoslovaške, kakršnih se Jugoslavija prav odločno brani.

Predsednik Tito je v svojih govorih dejal, da se bo Jugoslavija branila z vsemi sredstvi, če bi skušal kak sosed napasti njeno suverenost pod krinko katerekoli ideologije. Odpor je jasno naperjen proti kremeljskim mogotcem. Krepek pa je v toliko, kolikor se naslanja tudi na nove zveze z zahodnimi velesilami.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 27. oktobra, nedelja: Antonija, Sabina
- 28. oktobra, ponedeljek: Simeon, Tadej
- 29. oktobra, torek: Ida, Narcis
- 30. oktobra, sredo: Sonja, Klavdij
- 31. oktobra, četrtek: Lucila, Bolfenk
- 1. novembra, petek: Vsi sveti
- 2. novembra, sobota: Verne duše

Ameriška izjava neodvisnosti in ustoličevanje karantanskih knezov

Letos poleti je bil na obisku v Trstu slovenski zgodovinar prof. Jože Felicijan, ki živi v Clevelandu, kjer predava na nekem »collegeu«, to je na visoki šoli. Pred nedavnim je izdal v angleščini knjigo z naslovom »The Genesis of the Contractual Theory and the Installation of the Dukes of Carinthia«. V slovenščini se glasi naslov »Nastanek pogodbenega teorije in ustoličenje karantanskih knezov«. Izraz pogodbenega teorija se nanaša na pogodbeno razmerje med vladarjem in ljudstvom ali bolje rečeno med vlado in ljudstvom, na čemer temeljijo vse moderne pravne države. Toda v sredini osemnajstega stoletja, ko so nastajale Združene države in si pripravljale svojo prvo ustavo — to je bilo precej let pred francosko revolucijo — je bila pogodbenega teorija še nekaj novega. Avtorji ustave so morali šele izdelati teorijo o pogodbenem razmerju med ljudstvom in

vlado ter utemeljiti ljudsko suverenost in njen prenos na izvoljeno vlado, saj so v takratnem svetu obstajale samo absolutne monarhije, v katerih so se sklicevali vladarji predvsem na božjo milost.

Profesorju Jožetu Felicijanu pa se je na njegovo lastno veliko presenečenje posrečilo odkriti, da je bila med pravnim gradivom, ki so ga preučevali predsednik Thomas Jefferson in njegovi sodelavci, tudi knjiga, ki je vsebovala podroben opis ustoličenja karantanskih knezov. To ustoličenje jim je služilo kot važen primer ljudske suverenosti in njenega prenosa na vladarja, neposredno in po ljudski volji. Ustoličenje je opisal v latinščini poznejši papež Aeneas Silvius Piccolomini, ker se mu je zdelo izredna pravno-državna zanimivost v tedanjem svetu, ki je poznal samo absolutne in pogosto celo tiranske vladarje. Njegov opis je sprejel iz istega razloga v svojo knjigo »Republika« znameniti francoski pravni zgodovinar Jean Bodin. Bodinovo delo se je imenovalo s celim naslovom »Šest knjig o republiki« in je prvič izšlo leta 1576 v Parizu pri založniku Du Puy. Pozneje je izšlo še več izdaj. Felicijan je našel med deli, ki jih je preučil Thomas Jefferson, izdajo Bodinovega dela iz leta 1580, ki je izšla pri istem založništvu

v Parizu. Tudi Bodina je zelo zanimalo vprašanje pogodbenega odnosa med vladarjem in ljudstvom in prav zato je postal pozoren na Piccolominijev opis ustoličenja karantanskih knezov, vsebovan v njegovem delu »De Ortu et Auctoritate Imperii Romani«. V Bodinovi knjigi si je Jefferson podčrtaval odstavke, ki se nanašajo na ustoličenje karantanskih knezov, in se je na istih straneh tudi podpisal s svojima začetnicama. »Thomas Jefferson je očitno smatral starodavni obred ustoličenja karantanskih knezov kot nadaljnjo potrditev pogodbenega teorije, s katero je utemeljil zahtevo po ameriški neodvisnosti,« piše Felicijan. Knjiga vsebuje tudi fotografske reprodukcije, ki kažejo Jeffersonove lastnoročne začetnice in njegovo podčrtavanje odstavkov o ustoličenju v Bodinovi knjigi.

Profesor Felicijan je odkril v tej zvezi še več drugih stvari, ki so pomembne za slovensko zgodovino. Obširno pa opisuje tudi obred ustoličenja in prikaže v zvezi z njim ameriški znanstveni javnosti zgodovino slovenske Karantanije in slovenskega naroda.

Knjiga je zelo lepo opremljena ter pomeni v vsakem pogledu odlični doprinos k angleško pisani znanstveni literaturi o Slovencih in njihovi zgodovini. Delo je natisnila tiskarna Družbe Svete Mohorja v Celovcu.

Prejeli smo:

TEČAJ SLOVENŠČINE ZA ITALIJANSKE ŽELEZNIČARJE V GORICI

Razveseljivo je dejstvo, da so se tudi italijanski železničarji v Gorici odločili za tečaj slovenščine v večernih urah. Zavedli so se, da je znanje slovenščine v naših krajih nujno potrebno za vse javne uslužbenke, ne samo za kakšnega trgovca.

Omenjenega tečaja se udeležujejo poleg že omenjenih železničarjev tudi nekateri odlični trgovci in gospe, ki bi se radi naučili slovenskega jezika. Veseli nas, da se italijanski someščani tako zanimajo za naš jezik. Le po taki poti se razvije zanimanje enega jezika do drugega, ene narodnosti do druge, s popolno enakopravnostjo obeh.

Ko o tem razmišljamo in pišemo, nas prav zaboli pri srcu precejšnje število tistih Slovencev, ki zatajujejo svoje najdražje, svoj materni jezik. Sramujejo se ga zaradi svoje zabitosti ali preračunjenosti v javnih lokalih, na cestah, na železnici ali v avtobusih in nazadnje še v svoji družini ter družini.

Znanec Italijan, ki obiskuje slovenski tečaj, mi je omenil, da tisti Slovenci, ki zatajujejo kot strahopetci ali nekakšni zviteži svoje slovensko poreklo, delajo zelo slab vtis na poštene Italijane.

Če se Italijani zavedajo potrebe slovenščine, mar bi se ji Slovenec moral odpovedati? Priti bi že moral tisti čas, ko bi se vsak naš rojak zavedal svoje narodnosti in bi globoko spoštoval sosedovo! Slovenec bi moral dobro obvladati italijanščino, Italijan v naših krajih bi pa moral biti več slovenščine.

D. M.

Nov dnevnik za italijanske katoličane?

Kot poročajo z raznih strani (o tem je prinesla večji članek tudi neka francoska katoliška revija), bo začel izhajati proti koncu letošnjega leta v Italiji nov velik dnevnik, ki bo namenjen katoliškim bralcem. Imenoval se bo »L'Avvenire« (Bodočnost) in bo nastal iz združitve dveh glavnih dosedanjih katoliških dnevnikov: »L'Avvenire d'Italia«, ki izhaja v Bologni, in »L'Italia«, ki izhaja v Milanu. Novi dnevnik bo izdajala družba N.E.I. (Nuova Editoriale Italiana), katere predsednik je Giovanbattista Vicentini. Glavni urednik bo baje časniki Leonardo Valente, medtem ko naj bi prevzel vodilno vlogo pri urejanju lista Gianluigi Degli Esposti, ki spada zdaj k uredništvu dnevnika »L'Avvenire d'Italia«

ter je bil že glavni urednik znanih naprednih revij »Il Regno« in »Il Mulino«.

Za finansiranje novega dnevnika je baje določenih v prvih petih letih pet milijard lir (eno milijardo na leto).

ZVEZA CERKVENIH ZBOROV V TRSTU

priređi novembra in decembra letos

pevovodski tečaj

Predavanja, namenjena zborovodjem, učiteljem petja in pevcem, bodo v Trstu, ul. Donizetti 3, vsak četrtek ob 20. uri od 7. novembra dalje.

F.J. 37 SMRT V POMLADI

»Lepo. Tako si človek odpočije duha in okrepi telo, da lahko potem čil in vendar spet sede h knjigam. No, kaj vas je privedlo k meni?«

»Prišel sem, da vam sporočim nekaj, kar vas bo gotovo začudilo in razžalostilo, gospod ravnatelj.« Nekam težko so mu šle besede iz ust.

»Če je tisto, kar slutim iz vaših besed, me bo res razžalostilo, začudilo pa morda manj kakor mislite,« je mirno odvrnil ravnatelj, vendar je z njegovega suhega, ozkega obraza izginil prejšnji sij.

»Odločil sem se, da izstopim iz bogoslovja,« je rekel Tine. Odleglo mu je, ko je to izgovoril.

»Tako,« je dejal ravnatelj. Tine je čutil žalost v njegovem glasu.

»Kaj pa vas je pripravilo do tega sklepa?« je vprašal čez nekaj hipov molka.

»Spoznal sem, da nimam poklica, gospod ravnatelj.«

»Spoznali ste,« je počasi ponovil ravnatelj. »Jaz pa sem vedno mislil o vas, da bi bili dober duhovnik, in to še sedaj mislim. Res

pa je, da sem že nekaj časa čutil nek nemir v vas. Ali ste v ver-skih dvomih?«

»Ne, gospod ravnatelj. Ljubim Boga, čisto po nagonu in morda celo premalo razumsko; zato mi ni težko verovati.«

»Pravili so mi, da ste večkrat kritizirali neodločnost Cerkve do fašizma in hitlerizma ter njeno preveč...« — za hip je iskal izraz — »...abstraktno reševanje socialnega vprašanja. Povedali so mi tudi, da ste se precej ostro izrazili o ravnanju italijanskih škofov ob napadu na Abesinijo. Vas je morda to tako ogorčilo?«

»Ne. Vse to me je vznemirjalo in me vznemirja, toda trdim se, da bi znal razložiti božje od človeškega v Cerkvi, in se dobro zavedam, da mora začeti kristjan s poboljšanjem naprej pri samem sebi. Če bi dejal, da izstopam zaradi tega, bi ne govoril resnice.«

»Kaj vas je torej privedlo do tega? Ne smete misliti, da vas hočem zasliševati, ker te pravice nimam in se je tudi ne bi hotel poslužiti, čeprav bi jo imel. Izprašujem vas kakor zdravnik, ki bi vam rad pomagal, ker sem bil, kakor rečeno, prepričan o vaši poklicanosti za duhovski stan in mi je žal, da bi šel vaš poklic v izgubo. Seveda pa vam ne bom niti najmanj zameril, če mi ne izdate vzroka. Pravico imate, da ga ohranite zase.«

Tine je za hip pomolčal. Kako naj mu to razodene?

»Prej ste dejali, da ste že nekaj časa čutili nek nemir v meni, in niste se motili, gospod ravnatelj,« je rekel nato. »Ta nemir je tisto, kar me žene iz bogoslovja.«

Dalje

Tržaškega

Delegacija slovenske manjšine

(Nadaljevanje s 1. strani)

je tudi teza, po kateri naj bi bili včasih mednarodni interesi Jugoslavije v nasprotju z interesi manjšine. Naša politika — je v tej zvezi poudaril predsednik — ni enodnevna računica, temveč je načelna in dosledna ter se zato tudi nima ničesar bati od uveljavljanja načela recipročnosti, kadar gre za reševanje in urejevanje vprašanj italijanske manjšine v Jugoslaviji.

Ko je Stane Kavčič govoril o odnosih med manjšino in matičnim narodom in o oblikah medsebojne povezave, je načelno sprejel predlog, naj ta povezava dobi bolj konkretno in trajno obliko, ki naj omogoči tesnejše sodelovanje tako na kulturnem in gospodarskem področju kot tudi na vseh ostalih področjih družbenega življenja. V tej zvezi pa je poudaril, da mora manjšina nastopati kot suveren subjekt, kar pomeni, da sta način in oblika javnega udejstvovanja in sodelovanja med pripadniki slovenske manjšine problema, ki ju morajo Slovenci v Italiji sami svobodno in avtonomno rešiti in urediti. »Slovenska manjšina — je še pristavil Kavčič — pa lahko računa na našo pomoč in naj bo prepričana, da nočemo nobenega izključevanja. Z zadovoljstvom gledamo na nekatere elemente dialoga, ki smo jih opazili med manjšino in ki so prišli tudi do izraza v sestavi same delegacije. Menimo namreč, da je takšen dialog koristen, čeprav se zavedamo, da gre za delikatne stvari, ki jih mora manjšina sama rešiti.«

Predsednik Kavčič je nato orisal glavne značilnosti sedanjega notranjega razvoja Slovenije. Češkoslovaški dogodki so v nas potrdili prepričanje — je dejal — da moramo še bolj radikalno nadaljevati po naši poti, in so hkrati ponovno dokazali, kako je bilo pravilno, da smo leta 1948 rekli »ne«. V notranjem gospodarskem razvoju smo premagali najhujše čase reforme in pred nami je trajen vzpon. Slovenija dobiva svoje mesto v okviru jugoslovanske in evropske stvarnosti. Izhodišče vseh teh prizadevanj pa je skrb za nenehno izpopolnjevanje in utrjevanje nacionalne samobitnosti, težnja, da se Slovenija organizira v moderno in učinkovito narodno skupnost, ki naj vsakemu Slovincu omogoči čimbolj sproščen in popoln razvoj njegove lastne osebnosti. Zavedamo se, da pri teh prizadevanjih še nismo vsega dosegli, da ne moremo živeti od 'hejslovanstva', da prihajajo nove generacije, ki so jim bile prihranjene

ne vojne grozote, a ki imajo tenek posluh za demokratične pravice in svobodo, za individualnost človeka in ki se ne zadovoljujejo več s starimi vzori, temveč zahtevajo, da vsi ti njihovi pogledi, njihova stališča najdejo svoje mesto v sedanjem družbenem življenju.

Prizadevamo si, da postanejo Slovenci čedalje bolj moderna, odprta in svobodna družba, v kateri ni mesta niti za kako kapitalistično restavracijo niti za stalinsko diktaturo proletariata, ker smo se s to koncepcijo za vedno razšli. Zagovarjamo stališče, da nobena ideologija še ni vsega povedala in da niso v posesti absolutne resnice niti tisti, ki prisegajo na tuzemske bogove, ne tisti, ki prisegajo na onostranske bogove. V Sloveniji je bil pokoncilski duh zelo pozitivno sprejet. Verniki so ga tako sprejeli po občutku, drugi pa premišljeno.

Vsi se zavedamo, da živimo v dobi velikih preobrazb, vendar je pojem svobode in demokracije ter sodobnega socializma globoko usidran v zavesti slovenskih ljudi.

Ob zaključku svojih temeljitih izvajanj je predsednik Kavčič ponovno zagotovil slovenski manjšini pomoč matičnega naroda.

Po sprejemu v vladni palači je predsednik slovenske vlade priredil v vili Podrožnik kosoilo na čast delegacije. V zdravici je spregovoril besede, ki še bolj jasno označujejo voljo in usmeritev današnjega političnega vodstva slovenskega naroda. »Zgodovina nas je postavila — je med drugim dejal — na ta košček Evrope, toda to naše bivanje smo dolgo vrsto let drago plačevali. Bili smo najprej orodje dunajske politike in nato beograjske. Toda vse to je danes za nami. Postali smo moderen narod, ki se je polnokrvno vključil v sodobni čas in svet. Nikomur več ne hlapčujemo. Iz svojih lastnih izkušenj in spoznanj gradimo svojo bodočnost in se ne zgledujemo več po tujih

vzorih. Zato smo bolj samozavestni, bolj bogati in bolj optimistični kot kdajkoli prej.«

Za plemenite besede, ki so vredne državnika velikega formata, se je v imenu delegacije Slovencev v Italiji, toplo in pristrčno zahvalil Drago Legiša.

Med svojim dvodnevni bivanjem v Sloveniji je delegacija obiskala Akademijo znanosti in umetnosti, Institut za narodnostna vprašanja, tovarno »Sava« v Kranju, položila venec na grob Franceta Prešerna ter se v Begunjah poklonila žrtvam nacifašizma.

Prepričani smo, da bo prvi uradni obisk tako številne delegacije slovenske narodne

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

vabi vse interesente, da se vpišejo v

STUDIO SG V TRSTU

Studio bo pod vodstvom prof. Mirka Mahničarja, režiserja in profesorja Akademije za igralsko umetnost v Ljubljani, začel delovati 5. novembra letos. Program bo poleg gledališkega dela obsegal tudi tečaj slovenskega pravoječja, ki je namenjen še posebej šolnikom in prosvetnim delavcem.

Prijave sprejema uprava SG v Trstu, Ul. Petronio 4, do 31. oktobra vsak dan od 8. do 14. ure (tel. 734265).

skupnosti pri slovenski vladi v Ljubljani pomenil ne samo začetek novega obdobja v odnosih med matičnim narodom in manjšino, temveč tudi začetek tistega sodelovanja in demokratičnega sporazumevanja med pripadniki manjšine same, ki je temeljni pogoj za njeno nadaljnjo rast in njen razvoj. Ne gre seveda tu za neko uniformiranje vseh mnenj in stališč, ker je to nemogoče — in bi bilo tudi škodljivo, če bi do njega prišlo —, temveč za utrditev spoznanja, da more in mora vsakdo prispevati svoj delež pri gradnji varnejše bodočnosti tukajšnjega slovenskega ljudstva.

Slovenski kulturni klub v Trstu je spet začel svoje delo

Dijaki slovenskih višjih šol in slovenski akademiki v Trstu se zbirajo že dobro desetletje v Slovenskem kulturnem klubu, ki ima svoj sedež v ulici Donizetti 3. Z letošnjim šolskim letom je klub pričel s svojo 13. sezono.

Ker v splošnem mnogo premalo poročajo naša prosvetna društva in klubi o svojem delu, se nam zdi umestno, da z nekaj besedami osvetlimo prav delovanje mladinske organizacije, ki deluje nad deset let med nami. Saj je to eno izmed redkih združenj, ki deluje toliko časa in ki ima redno vsako soboto svoj tako imenovani »sobotni večer«. Ta večer ne obstaja morda samo v snidenju slovenskih študentov, ki hodijo na licej, na učiteljske ali trgovsko akademije, ampak je na vsakem večeru tudi kulturni program. Navadno so predavanja, pogosto popestrena s skioptičnimi slikami, filmski večeri, literarni nastopi, slikarske razstave dijakov-članov, glasbeni večeri in ob vsem tem seveda tudi družabno srečanje. Akademiki, ki so zahajali prej v srednješolski odsek, prihajajo med znanke še dalje, čeprav so na

univerzi. Razen tega pa imajo včasih sami svoja predavanja in razgovore.

Slovenski kulturni klub pripravlja skupno z goriškim SKAD-om in Koroško dijaško zvezo tabore zamejske mladine in na njih sodeluje. Letošnje počitnice je bil tabor v Gorici, o katerem smo poročali, prihodnji bo v Celovcu. Tudi sicer je klub povezan s slovensko in drugo mladino.

Prvi mesec šolskega leta posveča klub počitniškim doživetjem članov in prijateljev. Tako je bilo prikazano prvo soboto v oktobru v barvanih slikah letošnje letovanje v Ukvah. (Klub namreč prireja za svoje člane vsake počitnice tritedensko ali mesečno letovanje v Kanalski dolini). Drugi sobotni večer smo videli Izrael, prav tako v barvanih slikah. Tretjo soboto je bil filmski večer.

To soboto pa bo v filmu prikazal svoja počitniška doživetja Marijan Jevnikar, in sicer potovanje po Parizu, slike z maturitetnega izleta po Jugoslaviji. Klub vabi slovensko mladino v svoj krog.

FINZGARJEV DOM Na Opčinah

prireja v okviru stoletnice Čitalnice v nedeljo, 27. oktobra. 1968

LITERARNI VEČER

z optično in akustično spremljavo.

Sodelovali bodo kulturni delavci z Opčin: V. Beličič, A. Rebula, F. Jeza, J. Tavčar, M. Maver, Z. Rebula, Z. Gruden, J. Daneu, M. in S. Sosič.

Začetek ob 18. uri.

ODPADKI

V malokaterem mestu poteka najbrže toliko razgovorov in razprav o kaki javni zadevi, kakor v Gorici o odpadkih in smeteh.

Glede odnašanja smeti in odpadkov smo v Gorici precej na slabem. Stanovanjskih hiš je vedno več, očiščevalna mestna služba je pa vedno na isti višini — ali bolje nižini. Stevilo smetarjev je že več časa nespremenjeno. Tovornjakov za odpadne smeti je nekaj več in so modernejši. Vendar pa še ne zajamejo vsega mesta, zlasti ne bolj zunanjih okrajev.

Na županstvu so pa v tem oziru precej počasni. Nekatere družine, bolj izven mestnega središča, so se pred pol letom in še prej prijavile na ustreznem mestnem uradu za dostavo kovinastih odpadnih zabojev ter za redno odpravo istih. Prejele so neko potrdilo dotičnega urada, a po smeti kljub vsem vlogam nihče ne pride. Pa se celo dogaja, da odnašajo mestni smetarji odpadke iz kake sosedne hiše v isti ulici.

P O Z I V

vsem imetnikom nabožnih ljudskih predmetov, znamenj, slik in podobnega (poslikana stekla, molki, kropilniki, razpela, stari in redki molitveniki i. dr.)!

Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici (Italija) prireja

Razstavo slovenske ljudske nabožne umetnosti

Toplo priporočamo rojakom vsega slovenskega ozemlja, zlasti Primorcem, da po svojih močeh prispevajo k uresničitvi te plemenite zamisli tako, da prijavijo do 30. novembra t. l. predmete, ki bi jih lahko odstopili za čas razstave. Ta bo prirejena v drugi polovici decembra 1968.

Na naslov: Odbor za razstavo nabožne umetnosti, viale XX Settembre, 85 - 34170 GORIZIA, Gorica (Italija).

Iz Goriške

Trgovska strokovna šola

V torek popoldne je prejel goriški šolski oskrbnik dr. Simoncini brzojavno obvestilo prosvetnega ministrstva iz Rima, da je v Gorici odobreno delovanje trgovske strokovne šole s slovenskim jezikom.

Šolski skrbnik je takoj obvestil ustrezne oblasti in krajevni tisk o ministrski odločbi.

Goriški Slovenci pozdravljamo z veseljem novi vladni odlok v prid azširjenja slovenskega šolstva. Šolski sindikat, časopisje in različne organizacije so se brž po ukinitvi slovenske dvoletne trgovske šole v Gorici potegovali pri pristojnih oblasteh, da se ustanovi podoben strokovni slovenski zavod. Mnogi naši dijaki so se po končani enotni nižji srednji šoli morali vpisati v drugojezične šolske strokovne zavode, če niso čutili veselja in zmožnosti za nadaljevanje študija na višjih slovenskih srednjih šolah v Gorici.

Sedaj je ustrezno upravičenim željam in potrebam po slovenski strokovni trgovski šoli v Gorici, kamor se bodo mogli vpisati dijaki po končanem tretjem razredu nižje srednje šole in se pripraviti za praktične poklice.

Vprašanje pa je, kako in kdaj bo prišlo do praktičnega začetka te naše nove šole. Slišijo se namreč glasovi, da bo začasno odprta ta šola v prostorih italijanske državne trgovske šole v ulici Cipriani. Te vrste rešitev pa ne more biti na noben način všeč naši javnosti. Mi namreč nočemo kakih sekcij ali prevodov italijanske šole, mar-

več popolnoma samostojno slovensko trgovsko strokovno šolo, kot nam je bila obljubljena in tudi je v načrtu najvišjih šolskih oblasti v Rimu.

Zato pričakujemo, da bo šolsko skrbništvo v Gorici stopilo takoj v stik s potrebnimi činitelji, tudi s slovenskim šolskim sindikatom in našimi drugimi predstavniki, da bo ta nova šola začela delovati že v tekočem šolskem tromesečju.

☆

Gabrije

PRVI ŽUPNIJSKI MISIJON

V nedeljo, 20. oktobra, se je zaključil prvi javni misijon v župniji sv. Miklavža v Gabrjah pri Sovodnjah. Široko zasnovane pobožnosti sta vodila lazarista Franc Jereb in Vinko Klančar z mirenskega Grada za Slovence; za italijanske vernike pa prof. Cvetko Žbogar iz Gorice. Misijon se je začel že v soboto, 12. oktobra, pri podružnici na Vrhu sv. Mihaela.

Zaključnih slovesnosti v nedeljo popoldne se je udeležila lepa množica ljudstva, domačinov in iz okoliških vasi. Pri popoldanski pobožnosti je bil navzoč tudi goriški nadškof, ki je ob tej priložnosti spregovoril vernikom v domačem jeziku.

Vse dni so se odvijale misijonske slovesnosti v pravi pobožnosti in ob spremeljavi mogočnega petja. Zbor je ob tej priložnosti sestavljalo močno število pevcev tudi iz okoliških vasi.

Misijonarji so v bogatem delu zajeli vse starosti in poklice. Lepega uspeha je gotovo najbolj vesel domači župnik Marko Žerjal in vsi, ki so mu pomagali dejansko ali z nasveti.

Štmaver

CESTA V SVET

Vse kaže, da bo Štmaver le dobil cestno zvezo s svetom. Cesto sicer imamo; saj jo pozna že pol sveta, kakšna je. Če povemo, da so to sami razriti klanci, še za tovrnjake neuporabni, smo malo povedali.

Zdaj pa moramo vsem našim obiskovalcem razglasiti lepo novico, da bodo — tako vsaj pravijo — že prihodnji mesec začeli popravljati in urejati cesto iz Štmavra do Pevme in dalje v svet.

Pokrajinski tehnični odbor je na svoji zadnji seji že odobril načrt in stroške za delo na tej tudi turistično važni cesti, da ne govorimo o nujni potrebi za vso štmaversko okolico. Cesta bo dolga, od odcepa na vojaško pot na Sabotin in do Pevme, tri kilometre in sto metrov. Cestišče bodo morali ponekod razširiti, ublažiti klance in preostre ovinke. Predvidenih je 10 milijonov za podporne zidove, 12 milijonov za izkope, 16 milijonov za asfaltiranje. Celotni stroški znašajo v proračunu 52 milijonov in 50 tisoč lir. Večino stroškov bo nosila dežela, nekaj čez 20 odstotkov bo pa šlo v breme goriške občinske uprave. Pripravljen je torej vse, kako in kdaj bo pa lepi načrt izveden — bo mo pa že povedali.

Tabor v Šempasu

V nedeljo zjutraj se je zbralo na Veliki Otavi in popoldne na travniku za zadružnim domom v Šempasu več tisoč ljudi k spominskim svečanostim ob 100-letnici veličastnega šempaskega tabora.

Pravzaprav niso prišli obnavljat stoletnega spomina na mogočen zbor naših dedov za narodnostne pravice, katere je avstrijski absolutistični germanizem odrekal, ampak so se zbrali k pravemu taboru, ki naj ojači pristno narodno zavest tudi sedanjega rodu.

Kamorkoli si pogledal, povsod so žareli v skoro poletnem popoldnevu res taborsko navdušeni obrazi mladih in starih zborovavcev.

Že dopoldne so se zbirale množice k odprtju taborskega spomenika na nekdanjem Špacapanovem travniku, kjer so zborovali pred sto leti. Mimogrede naj bo omenjeno, da mnogih obiskovalcev ni zadovoljil spomenik v obliki kamnitega stiliziranega šotora; tudi po ideji ne. Vsa ostala organizacija in spored taborske ponovitve, zlasti popoldne pa sta sutrezala duhu spominske proslave. — Bolje bi bilo, če bi tribune stale na severni strani in bi govorniki nastopali na posebnem govorniškem oderčku. — Po ugodnih besedah predsednika občine Nova Gorica je povzel besedo taborski pokrovitelj dr. Vidmar. Poudaril je v strnjem in

izklesanem govoru pomen nekdanjega tabora za zgodovinski razvoj Slovencev. Takrat so se že zavedali potrebe samoupravljanja in narodne svobode. »Svoj prostor na soncu bomo dosegli, če bomo ostali zvesti misli taborov pred sto leti. In to hočemo,« je zaključil predsednik Slovenske Akademije znanosti in umetnosti.

Za njim je imel slavnostni govor dr. Jože Vilfan, ki se je pri tem dotaknil tudi aktualnih vprašanj. Rekel je, da kot je bil šempaski tabor parlament na prostem, tak naj bo tudi današnji tabor, ker smo dolžni sami o vseh svojih zadevah odločati.

Po uradnih govorih so nastopili domači in goriško-tržaški pevci z narodnimi pesmi in ob spremljavi idrijske godbe. Ob mogočnih zborih 250 pevcev je zrastle navdušenje do neba. Nazadnje je stopil na oder še 82-letni France Gorkič iz Vrtojbe, predsednik Kluba starih goriških Slovencev, ki je v zanešenih besedah kot taborski očanec pozdravil vse brate ob mejah, ki so eno samo telo.

Po prireditvi, ki je trajala nad dve uri, so se gostje še dolgo v noč zabavali v okrašenem in razsvetljenem Šempasu in se spominjali starih časov, ki so dali pobudo tudi za sedanje pričevanje narodne zavesti

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

ZACETEK GLEDALIŠKE SEZONE SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA V TRSTU

A. P. ČEHOV: „TRI SESTRE“

V soboto je bila v Kulturnem domu prva predstava Slovenskega gledališča v Trstu v letošnji sezoni. Igrali so »Tri sestre« ruskega pisatelja Antona Pavloviča Čehova.

Prireditev je bila v slavnostnem razpoloženju, kakršno bi moralo vladati pri vsaki premieri. Občinstvo je napolnilo gledališče, med njim je bilo opaziti odlične goste, od konzularnih osebnosti in najvišjih kulturnih predstavnikov iz Slovenije do tržaških kulturnih in političnih zastopnikov; med njimi so bili tudi mnogi italijanski gostje.

Dramatika pisatelja Čehova diha neko posebno razpoloženost in valovi v neki posebni dramski napetosti. Med njegovimi dramskimi deli so posebej značilne »Tri sestre«, ki so utrip razpoloženja, drama človeških življenj in pesem obenem.

Slovenec je ta dramatika še posebej blizu, saj se na tolikih mestih bliža temu, kar je značilna

vdahnil tržaški predstavi občutje in poezijo prostrane ruske ravnine in zajel utrip življenja v domu na tej ravnini. Zato ritem nikamor živčno ne hiti, da lahko življenje polno zadirja.

Gotovo je prav taka odlika te razsežne in zrele režije v tem, da je nakazala vsaki osebi posebej njeno lastno življenje in doživljanje. Res da potem zazveni pesem vseh v nek skupen korni akord, kot je to želel Čehov, a vsakdo živi svoje lastno življenje. Ta režijski pridih so občutile zlasti tri sestre: Olga Zlate Rodoškove, Maša Mire Sardočeve in Irina Lidije Kozlovičeve. Kozlovičeva je znala zažveti nežno poezijo ljubezni, mladosti in čistega hrepenenja. Sardočeva je doživljala prebujenje nečesa novega v srcu in izrazila z vsem bolešnim krikom bolečine izgubo in resignacijo. Rodoškova pa je izražala doživeto zaskrbljenost in večjo trdoto ob sestrah in bratu ter ob lastni usodi.

Mladostno gibčen, simpatičen v nastopu, nepriljen v besedni in mimični izpovedi je Livij Bogatec kot Pozorov. — Bolj umirjen kot navadno, siguren v besedi in nastopu ter prepričljiv v igri je lik podpolkovnika Vršinina, ki ga je izoblikoval Stane Starešinič. — Morda mestoma govorno nekoliko monoton, sicer pa doživet je častnik Tuzenbach Alojza Miliča. — Izdelano podoba profesorja Kuligina je posredoval Rado Nakrst. — Vojni zdravnik Cebutkin Jožka Lukeša je izrazita življenjska podoba človeka, ki utaplja v pijači svojo bridkost, neuslišano ljubezen in brezizhodnost, k. pa prinaša ljub vsemu kanec vedrosti in dobrote svoji okolici. — Natalija Mirande Caharijeve ima v sebi vse značilnosti, ki jih običajno ustvarja ta igravka. — Svojevrsno podobo v galeriji častnikov je ustvaril Edi Martinuzzi v štabnem kapitanu Saljoninu. — Manj pomembni vlogi odigrata Silvij Kobal in Dušan Jazbec, vendar sta tudi ta dva lika skrbno izdelana. — Služabnica Leli Nakrstova je kot tanka silhueta, ki se ti zdi, da jo bo vsak trenutek izbrisala svetloba, pa vendar z veliko močjo izkriči svojo prošnjo po življenju. — Tudi stari Ferapont Staneta Raztresena je živa podoba ruske vdanosti in pokorščine.

Taka je galerija podob, ki so jih ustvarili igravci in režiser v tem delu. V mirnem in lepem prostoru, kot ga je zamislil režiser sam, teče življenje pred nami, življenje, ki je lepo, a obenem polno bolečine. Predstava nam ga je približala, da smo ga čutili in z njim sočustvovali.

Seveda je treba pripomniti, da bo občutil to lepoto gledavec, ki je vsaj nekoliko literarno nastrojen in izobražen. Predstava je zato zahtevna tudi do gledavca. Kdor je ne bi gledal s posluhom, bi se mu lahko zdela dolga in monotona. Vendar se zdi, da bo lahko našel pri njej tudi prepričljive gledavce dosti užitka.

J. P.

KNJIGA O NEMSKI BEGUNSKI LITERATURI

Hitler in njegovi propagandisti ter Gestapo so netili ves čas nacističnega režima tako silovito gonjo sovražstva proti tistim nemškim pisateljem, ki so se rajši umaknili v tujino, kakor da bi prenašali doma tiranijo ali ji celo služili, da posledice tiste gonje še danes niso povsem odstranjene v nemškem narodu. Mlada generacija je bila namreč vzgojena v letih Hitlerjevega Tretjega Rajha v prepričanju, da je vsak, ki je zbežal pred nacističnim nasiljem v tujino, narodni izdajalec. V Nemcih niti strahoviti poraz hitlerizma in zlom nacistične ideologije ni mogel več izriniti tega prepričanja. Ko so se po vojni mnogi nemški begunski pisatelji vrnili iz Združenih držav, Brazilije, Mehike, Kanade, Anglije ali Švedske — kjer so pač prebili vojno vihar, največkrat v bednih razmerah, če ne celo v stiski — so bili doma sprejeti od nekaterih z zaničevanjem in sovražstvom. To je marsikomu zagrenilo bivanje v domovini in neradki so se celo vrnili v inozemstvo in se ponovno tam ustalili, tokrat kot prostovoljni begunci. In to begunstvo je bilo zanje še bridkejšo, ker tokrat jih ni pregnal nasilni režim, ampak prezir lastnega ljudstva, za katerega svobodo so se borili, ko je niti samo ni znalo ceniti.

Taka usoda je doletela med drugim Thomasa Manna, ki je prebil vojna leta v Združenih državah, kjer si je moral služiti kruh kot uradnik v Kaliforniji, povojna leta pa v prostovoljnem izgnanstvu v Švici, kjer je tudi umrl. Nekateri drugi znani pisatelji pa so se od zagrenjenosti umaknili v Vzhodno Nemčijo, četudi niso bili komunisti. Upali so, da bodo tam deležni večjega spoštovanja in upoštevanja glede na tisto, kar so žrtvovali za nemško svobodo. Seveda jih je tudi tam čakalo razočaranje, če se niso hoteli vdnjati Ulbrichtovemu režimu.

Usoda nemške begunske literature — in to je bila najboljša nemška literatura od Hitlerjevega prihoda na oblast pa do zloma nacističnega Rajha — predstavlja danes mikavno temo za nemške literarne zgodovinarje.

Pri znani založbi Athenäum-Verlag v Frankfurtu je izšla pred kratkim knjiga na 247 straneh z naslovom »Exil und Literatur« (Begunstvo in literatura), ki obravnava vprašanje nemških begunskih pisateljev v Hitlerjevem času. Napisal jo je Matthias Wegner. Kritič Georg Heintz je zapisal ob tej priložnosti v nekem velikem Münchenskem dnevniku: »Nad dvoje desetletij je preteklo, preden se je germanistična veda v naši deželi lotila z večjim delom kompleksa »Nemško begunstvo v letih 1933-45« in se predstavila z njim javnosti, to je s knjigo Matthia Wegnerja. Toda kdor misli, da ima po tako nenavadno dolgem čakanju pred seboj tako znanstveno delo, ki bi odgovarjalo temi, bo razočaran.« Kritič sicer prizna, da je Wegnerjevo delo razveseljivo in sprejemljivo, vendar pa meni, da se je še premalo poglobil v stvar in da je tudi on begunskim pisateljem ponekod v knjigi krivičen, na primer tam kjer jim očita preveliko razdrobljenost begunske literature. Ne pomisli namreč, v kakšnih okoliščinah so pisali in objavljali svoja dela.

F. J.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU KULTURNI DOM

Sezona 1968-69

ANTON PAVLOVIČ ČEHOV TRI SESTRE drama v štirih dejanjih

V petek, 25. oktobra - ob 20.30 - Red športni

V soboto, 26. oktobra - ob 20.30 - Red A (prva sobota po premieri)

V nedeljo, 27. oktobra - ob 16. uri - Red okoliški

V četrtek, 31. oktobra - ob 20.30 - Red A (predstava na predpraznik)

Abonmaji so na razpolago pri gledališki blagajni v Kulturnem domu vsak dan od 12. do 14. ure.

POHITITE!!!

Prodaja vstopnic vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma. Ob nedeljah in praznikih eno uro pred pričetkom predstav. Rezervacija na telefonu 734-265

posebnost našega narodnega značaja in naše narodne posebnosti, od hrepenenja Lepe Vide po lepoti in sreči, ki je nekje daleč, preko iskanja in umiranja za domom, kot ga izraža Miklova Zala, pa do vseh blagoslovov našemu lepemu prestolnemu mestu, ki jih izgovarja Cankar.

Tri sestre in ljudje okoli njih hrepene po velikem mestu, po lepem življenju v Moskvi, hrepene iz samote in osamljenosti v živo življenje. In vsak izmed teh ljudi nosi svojo srečo in svojo tragiko v sebi. Morda jo ženske najbolj doživljajo in izražajo, zato Čehov poje predvsem pesem ženske duše, pesem ljubezni in koprnenja, ki pa izzveni v bridkost, osamelost in neizpeto uteho.

Predstava, ki jo je zamislil in realiziral inž. Bojan Stupica, je velika po obsegu, široka po občutju in globoka po doživetju. Režiser je dal predstavi izredno umirjen ritem, da je že z njim poudaril trudno življenje, ki poteka v dolgih dneh in nočeh, ko na deželi sneži in čas tako neizmerno počasi teče in se nič ne zgodi. Režiser Stupica, ki ima izbrušen čut za poezijo drame, je vdihnil vsem osebam pridih hrepenenja v določenem trenutku življenja, ne da bi jih s tem odmaknil od realnosti sveta.

Tej režijski odliki se pridružuje vizuelni element, ki gotovo izhaja iz arhitektonskega občutka Bojana Stupice. Njegove človeške skupine so v sceni premišljene in estetsko urejene. So kot kipi, ki rastejo v skupinah in posamič v piramidah in so kot ravnotežje na tehtnici, razpeti preko širokega odrskega prostora. Ta odlika se zdi kot Michelangelova posebnost, ko se iz njegovih slik odraža plastičnost kipov: arhitekt Stupica ustvarja podobe v stilu zanosnega gradbenika.

Stupico smo že poznali kot izredno vernega tolmača ruskega slovstva in ruske duševnosti. Pri njegovi režiji na sobotni premieri smo čutili, da je

Odločilna je vzgoja v prvih šestih letih

Nova, 9.-10. številka slovenske pastoralne revije »Cerkve v sedanjem svetu« prinaša na uvodnem metu razmišljanje o pismu Papeža Pavla VI. duhovnikom. Napisal ga je ljubljanski pomožni škof Stanko Lenič. V njem opozarja na glavne misli papeževnega pisma in jih razlaga, zaključuje pa svoje razmišljanje z besedami: »Te dni vstopamo s strahom v veroučne učilnice. Pred nami je spet najbolj odgovorno naše pastoralno delo. Po naši besedi in naši ljubezni mora mladina priti v razgovor s svojim Bogom. Naj nam pomagalo letos te lepe misli svetega očeta. Naj nas dimenzija apostolata priganja k iskanju vseh možnih načinov in pripomočkov. Predvsem pa iščimo sredi svoje velike zaposlenosti vedno zvezo z Navzočim v nas, le tako bodo naši naporji presegli naravno učinkovitost.«

Sledi obširna študija »Verska vzgoja predšolskih otrok«, ki jo je napisal Jože Bertonec. V njej navaja najnovejšo ugotovitve vodilnih docentov katehetike v Evropi, ki so prišle do izraza na njihovem zborovanju na Bledu, namreč da je najvažnejša verska vzgoja otrok v predšolski dobi, torej

do šestega leta. Profesor na Pedagoški akademiji v Hamburgu dr. Otto Betz je izjavil, da je za vsakega človeka odločilna tisti vzgoja, ki jo je prejel v prvih šestih letih. V tej otroški dobi se usidrajo vsa močnejša doživetja globoko v dušo in zapuščajo v njej podzvestne sledove za vse življenje. Ta podzvestna vsebina s predpostavkami, ki jih pri tem oblikuje, se v poznejšem življenju vedno znova oglašja in nevidno usmerja človekovo mišljenje in čustvovanje z odločitvami v dejanjih. Posebej je poudaril — kot poroča Jože Bertonec — da je glavni vzgojni proces v prvih petih do šestih letih končan. V poznejših letih so možne edino le korekture. Iz tega je razvidno, kako važna je verska vzgoja najmlajših otrok posebno še s strani staršev.

Franc Mihelčič je napisal zelo zanimiv članek »Duhovnik-katehet pred mladostnikom«. V njem obravnava znamenja časa v današnjih mladostnikih, duhovnikov odnos do nevernih mladostnikov, njegov odnos do vernih mladostnikov in zgled dveh duhovnikov. Zdi se primerno navesti iz članka vsaj

(Nadaljevanje na 7. strani)

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

Iz Trsta

PRIJATELJSKO SREČANJE MED BOROM IN LJUBLJANSKO MLADINO

Preteklo nedeljo so prišli v goste Sportnega združenja Bor univerzitetni študentje iz Ljubljane (ZSOTK). Tako so vrnili obisk, ki so ga člani Bora opravili pred dvema letoma v Ljubljani. Tudi tokrat je srečanje poteklo v izredno priščnem in prijateljskem vzdušju. Pomerili so se v ženski in moški odbojki, košarki in namiznem tenisu.

Najprej je bila na sporedu košarka na novem igrišču v Padričah. Po predvidevanju so zmagali gostje z 68:36, čeprav so tudi borovci dobro zaigrali in niso zaslužili poraza s tolikšno razliko. Vendar premoč Ljubljancev je bila v tej panogi očitna; posebno sta se odlikovala Polanc in Sušnik, člana ljubljanske Olimpije odnosno Slovana. Pri domačinih sta bila dobra Sirk in Rudeš.

Borovci so se za poraz v košarki oddolžili v obeh odbojarskih srečanjih. Borova dekleta so z lahko odpravo nasprotnice s 3:0 (15:4, 15:2, 15:1). Zanimivejša in bolj izenačena je bila tekma med moškimi. Jurkičevi fantje so potrdili svojo odlično formo in odločili dvoboj v svojo korist s 3:1 (16:14, 15:10, 11:15, 15:10).

V namiznem tenisu so zmagali Ljubljanci v postavi: Lovrenčič, Bajec, Marinko s 5:4, vendar je moral Bor zaradi odsotnosti Tomšiča nastopiti v slabši postavi. Tako Edi Bole kot Edi Košta sta slavila po dve zmagi in en poraz, kar pa ni zadostovalo za končno čmago, ker je moral Grbec, ki je po več letih stopil za zeleno mizo, kloniti vsem trem nasprotnikom.

Posamezni izidi:

E. Košta - Lovrenčič 2:0 (11, 20)
Bole - Bajec 2:1 (18, —18, 14)
Grbec - Marinko 0:2 (10, 15)
Bole - Lovrenčič 0:2 (16, 19)
Košta - Marinko 2:0 (9, 18)
Grbec - Bajec 0:2 (14, 10)
Bole - Marinko 2:0 (15, 20)
Grbec - Lovrenčič 0:2 (13, 14)
Košta - Bajec 1:2 (17, —18, 19)

ODLOČILNA JE VZGOJA V PRVIH SESTIH LETIH

(Nadaljevanje s 6. strani)

tale značilni in pomembni odstavek: »So duhovniki, ki se celo izgovarjajo, da nima smisla zgubljati časa za mladostnike od 14. do 18. leta, češ da ti žive v tako nestalni dobi, da pri njih ni mogoče računati na nobeno konstruktivno delo. Pozneje, pravijo, ko bodo ti mladostniki dozoreli, bodo bolj razpoloženi za evangelij. Tedaj bodo prišli in bodo tudi vse boljše razumeli. Tako mišljenje je popolnoma zgrešeno. Prav v dobi od 14. do 18. leta se mladostniki z veliko zaskrbljenostjo vprašujejo o smislu svojega življenja in o tisoč problemih, ki jih mučijo. Zato bi se duhovniki pregrešili s težkim grehom opustitve, ako bi mladostnikom ne dajali prilike, da bi spoznali in vzljubili Kristusa.«

Sledi članek Alojzija Vetrha »Naše delo s starši otrok, ki hodijo k verouku.«

Zanimive so rubrike »Iz revij« (mišljene so zlasti tuje katoliške revije, iz katerih so objavljeni povzetki), »Dialoge«, »Pastoralne skušnje«, »Iz življenja Cerkve«, »Listnica uredništva« in »Knjige«. Tu najdemo tudi članek, s katerim odgovarja ugledni skladatelj Matija Tome Janku Jezovsku, ki je objavil v prejšnji številki te revije članek, v katerem je hudo kritiziral cerkveno petje v slovenskih cerkvah, češ da je močno zastarelo. Matija Tome pa posrečeno dokaže, da se je elektronska glasba je preživela, da je to le moda, ki zamira, in da ne spada v cerkve. Ta številka »Cerkve v sedanjem svetu« predstavlja slikovno tudi novo, hipernovno cerkev v koroški vasi Sele, ki se ne more vskladiti v tamkašnje naravno okolje, četudi je notranjost še dokaj posrečena, a hladna. »Kaj je na tej cerkvi resnično našega, kako bo zapela slovenskemu srcu? Ne najdem odgovora,« pravi članek.

GLADKA ZMAGA MLADIH BOROVIH KOSAR KARJEV

Borovi naraščalniki so kar najbolje začeli letošnje prvenstvo.

S sigurno igro so premagali ekipo Tricolore z 31:16 (14:9). Najbolje so se izkazali Livij Pertot v vlogi pivota in brata Hrovatin.

Iz Gorice

VII. MEMORIAL M. FILEJ — 1968

Letos bodo na programu naslednje športne panoge: 1. lahka atletika (za fante in dekleta), ki se bo vršila 26. in 27. oktobra na Šolskem stadionu v Gorici;

2. odbojka (moška); turnir se bo začel 11. novembra;

3. namizni tenis (za posameznike in za moštva); turnir je predviden sredi novembra;

4. streljanje z zračno puško za posameznike (za fante in dekleta) in za moštva (največ 3 člani); vršil se bo meseca novembra;

5. nogomet; začel se bo verjetno sredi novembra.

Tekmovanja se lahko udeleži vsak moški, včlanjen v kako vsedržavno zvezo ali nečlanjen; ženske se lahko udeležijo lahke atletike in streljanja.

Tekmovalci v streljanju in namiznem tenisu bodo razdeljeni v dve kategoriji: naraščalniki (1952 in mlajši) ter mladinci (1951 in starejši); v lahki atletiki bodo štiri kategorije: najmlajši (1954 in mlajši), naraščalniki (1952, 1953), mladinci (1951, 1950), starejši (1949 in starejši). Nogometaši ne bodo smeli biti starejši od 29 let (1958 in mlajši).

V odbojki, nogometu in namiznem tenisu ne sme nastopati nobeno moštvo z imenom, pod katerim je včlanjeno v kako vsedržavno zvezo; moštva naj se zberejo po vaseh, zavodih, krožkih, župnijah in podobno. V nogometnem moštvu in v odbojki ne sme biti več kot 2/3 včlanjenih v kako vsedržavno zvezo (največ 7).

Vpisnina bo znašala za nogomet 600 lir, za odbojko 300 lir, za streljanje: posamezniki 50 lir, moštva 100 lir.

Razpisani so pokali za odbojko, namizni tenis (moštvo), streljanje (ekipa), nogomet, lahka atletika (štirboj) in za najboljši tehnični rezultat v lahki atletiki. Prvi trije v namiznem tenisu in streljanju bodo prejeli medalje; v lahki atletiki bodo dobili medaljo prvi trije v štiriboju in prvi v vsaki disciplini.

Prijave za udeležbo je treba poslati na naslov: Polisportiva Olimpija 34170 Gorica, Viale XX settembre 85.

Pravilnik

LAHKA ATLETIKA

1. Tekmovanje se bo vršilo dne 26. oktobra od 15. dalje in 27. oktobra od 8.30 dalje na Šolskem stadionu v Gorici.

2. Tekmovalci bodo lahko vsakdo, moški ali ženska, in tekmovalci bodo razdeljeni v naslednje kategorije:

a) Dečki (D) rojeni 1954 in mlajši. Nastopili bodo lahko v največ dveh disciplinah od naslednjih: višina, daljavo, krogla 3 kg, tek 60 m, tek 1000 m, ali pa v troboju (višina, krogla, tek 60 m). Prvi trije v troboju in prvi v vsaki disciplini bodo nagrajeni z medaljo;

b) Naraščalniki (N) rojeni 1953 in 1952. Tekmovali bodo lahko v treh disciplinah, toda ne več kot v dveh v istem dnevu, ali pa v troboju (krogla, višina, 300 m). Discipline bodo: teki 80 m, 300 m, 1000 m, skoki višina in daljavo, meti krogle (4 kg) diska (1,5 kg), kopja (600 g).

c) Mladinci (M) rojeni 1951 in 1950. Udeležili se bodo lahko treh disciplin, a ne več kot dveh v istem dnevu ali pa štiriboj (višina in 200 m prvi dan, krogla in 1000 m drugi dan). Program bo obsegal: tek 100 m, 200 m, 1000 m; skoke v višino, daljavo in s palico, mete krogle (6 kg), diska (1,75 kg), kopja (800 g).

č) Starejši (S) rojeni 1949 in starejši. Glede na število disciplin in na štiriboj velja zanje isto kot za mladince (le da bo štiriboj obsegal višino in 200 m ter kroglo in 1500 m). Discipline bodo: teki 100 m, 200 m, 400 m, 1500 m, 110 zapreke; skoki v višino, daljavo, s palico in triskok; meti krogle (7 kg) diska (2 kg) in kopja (800 gr). Glede nagrad velja isto kot za mladince. Prvi izmed mladincev in starejših v štiriboju bo prejel prehodni pokal; pokal bo dobil tudi najboljši tehnični rezultat.

d) Deklice (De) rojene 1954 in mlajše. Tekmovalke bodo lahko v eni izmed naslednjih disciplin: tek 60 m, višina met krogle 3 kg.

e) Naraščalnice (Na) rojene 1953 in 1952. Tekmovalke bodo lahko v dveh disciplinah od naslednjih: tek 80 m, višina, daljavo, krogla 4 kg.

f) Mladinke (Md) rojene 1951 in starejše. Tekmovalke bodo lahko v dveh disciplinah od naslednjih: teki 100 m, 200 m; skoki višina in daljavo; meti krogle (4 kg), diska (1 kg), kopja (600 gr). Nagrade: prve v vsaki disciplini bodo prejele medaljo.

DEŽELNE LAHKOATLETSKE TEKME

Predzadnjo nedeljo so priredili v Vidmu športne tekme za deželno lahkoatletsko prvenstvo, kategorija »dečki«.

Teh tekem so se udeležili tudi trije atleti gorške Olimpije, ki so se dobro odrezali. Mirko Špacapan je bil prvi v metu krogle — 13,25 m, Pavel Tommasi je zasedel tretje mesto v krogli — 11,70 m, Rudi Nanut pa si priboril bronasto medaljo v skoku v višino — 135 cm.

Čast in denar

RAZPIS NATEČAJEV

Ministrstvo za zunanjo trgovino je razpisalo natečaj za 50 mest pomožnega uradnika v staležu izvršilnega osebja arhiva. 20 mest je rezerviranih za osebe že v službi pri ministrstvu. Pogoja: starost 18-28 let; diploma nižje srednje šole. (Uradni list št. 258 z dne 10.10.1968) Rok poteče 10.11.1968.

Prometno ministrstvo je razpisalo natečaj za 1.407 mest kvalificiranega delavca pri državnih železnicah. Za tržaško območje je rezerviranih 20 mest. Predpisana starost 18-30 let in dokončana osnovna šola. (Uradni list št. 260 z dne 12.10.1968). Rok poteče 11.11.1968.

★

Pri pariški založbi Robert Laffont je izšel v prevodu roman Aleksandra Solženicina »Prvi krog«, ki prikazuje nečloveške pogoje v stalinistični ječi za ruske znanstvenike in tehnike. Ti morajo v ječi reševati razne znanstvene in tehnične probleme za Stalina.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

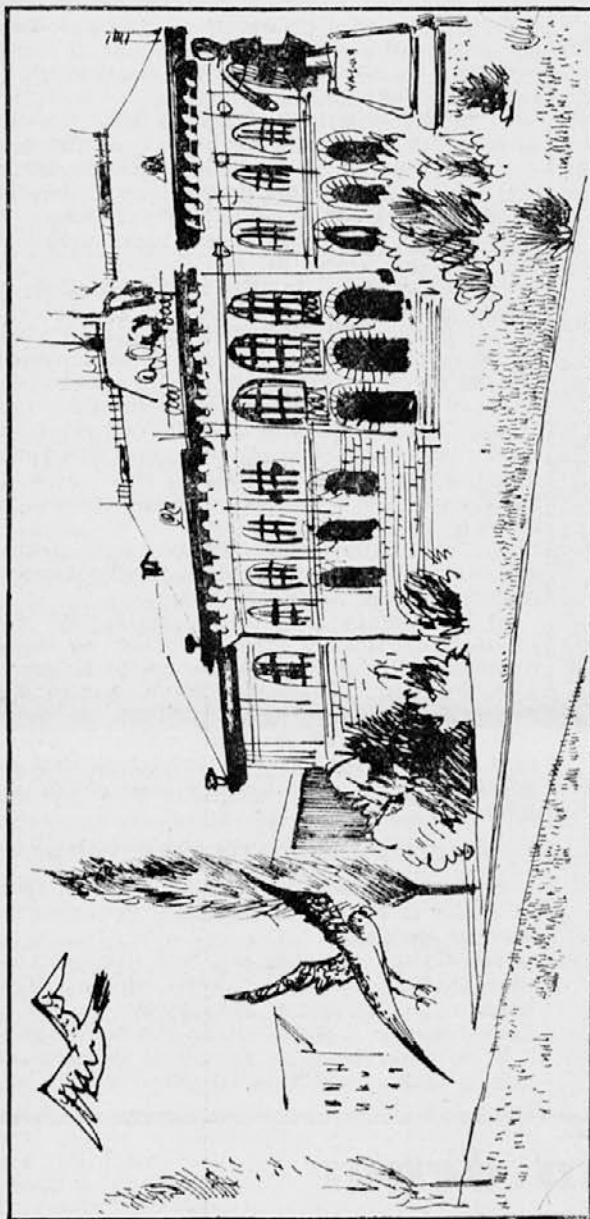
8

ZGODBA O

Bučku

16. Iko je Bučko nazadnje le prišel bliže, se je ptič vjudno predstavil.
 »Ignacij Golob, iz družine Golobov,« je rekel in se glavo priklonil.
 To je bil pa precej drugačen ptič kot pretepaški vrabci. Bučko je zvedel od njega, da so ropotajoče pošasti avtomobili in da tu daleč naokoli ni nobenega gozda.
 »Nekoč mi je pravil tovariš, da se tam za tistim stolpom...«

»Iiignaaacij!« je nekdo strogo poklical.

Ignacij se je živčno prestopil.

»Veste, moja žena bo znesla jajce in me kliče.«

»Samo to mi še povejte,« je prosil Bučko, »kje bi danes lahko prespal.« Toda Ignacija že ni bilo več. Kmalu pa se je ves zasopel vrnil.

»Nič še ni z jajcem. Hotela je samo, da ji poravnam perje. Prav rad bi vas povabil domov, pa je žena tako zelo živčna.«

»Iiignaaacij!«

Ignacij se je zdrznil, vendar je še utegnil povedati:

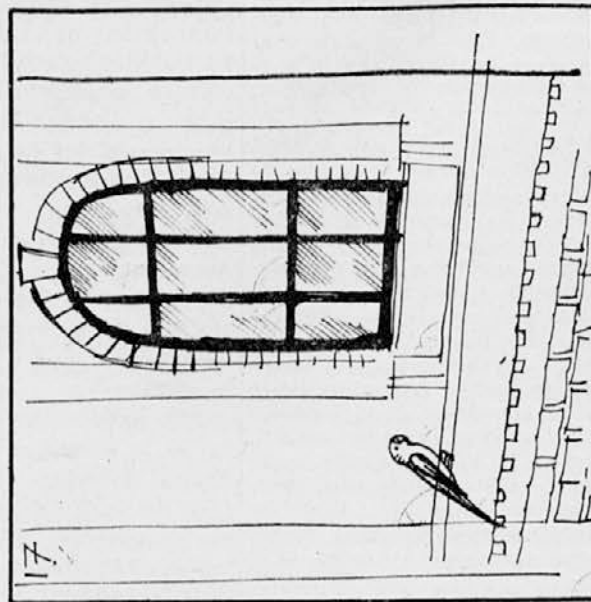
»Ko sem bil še fant, sem večkrat prespal tamle čez cesto, v muzeju.«

»Kaj pa je to, muzej?« je vprašal Bučko.

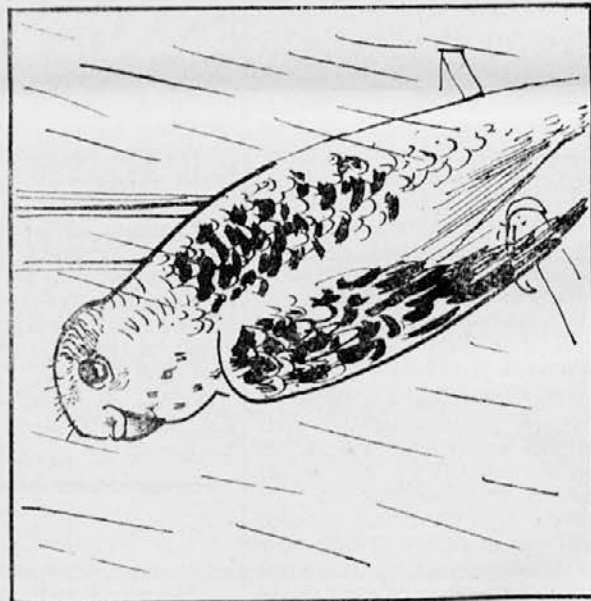
»Muzej je...«

»Iiignaaacij!«

Tokrat je Ignacij res sfrčal in ni ga bilo več nazaj. Bučko se je napotil k muzeju.

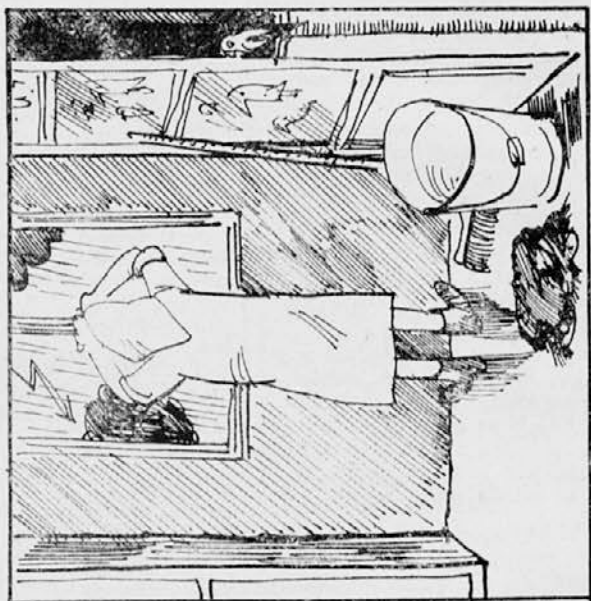
17. Muzej je bil velika siva zgradba z bleščecimi okni. Bučko je sedel na okensko polico, vendar ni bil nič kaj zadovoljen. Po želodcu mu je krulilo in nikjer ni bilo dobrega strica Tičarja, da bi mu nasul zrnja. Ravno je premišljeval, kje neki je teta šoja našla vse tiste črve, ko mu je nekdo zlijl vodo na glavo.
 »Gotovo so vrabci,« je pomislil, ko mu spet pade voda

na glavo, zraven njega pa še ena, potem še ena in še. Kar ni je hotelo biti konec.

Bučko, ki je dotlej videl dež samo iz varnega zavetja svoje kletke, je bil zdaj par malo zmeden. Ko pa je začelo grmeti in se bliskati, je bil od groze ves trd.

Na srečo je opazil, da je okno le priprto; urno je smuknil v zgradbo. Notri je bilo temno. Bučko je videl samo

steklene omare, ki so se svetile v temi. Nenadoma se je prižgala luč.

Bučko je zagledal žensko, ki je bila oblečena v sivo haljo. Stekla je k oknu in ga trdo zaprla. Bučka ni opazila. Ugasnila je svetlobo in odšla. Bučko pa je le utegnil pogledati v steklene omare. Opazil je, da so polne nepremičnih ptic.